

**concerto
BUDAPEST**

2026. március 28.
szombat 19.30 / Müpa

**BACH /
BEETHOVEN /
STRAVINSKY**

**Christian
Tetzlaff**

hegedű

Vezényel:
Keller András

J. S. BACH Két prelúdium és fúga a Das Wohltemperierte Klavier-ből,
(Stravinsky feldolgozásában) XI. F-dúr XI. és IV. Cisz-moll
(A Négy Prelúdium és Fúgából)

BEETHOVEN D-dúr hegedűverseny, op. 61

1. *Allegro ma non troppo*
2. *Larghetto*
3. *Rondo, Allegro*

– szünet –

J. S. BACH: Contrapunctus XIX

(A fúga művészetéből, Luciano Berio feldolgozásában)

STRAVINSKY Tavasz áldozat

I. rész.

1. *Előjáték*
2. *A tavasz hírnökei (Fiatal lányok tánca)*
3. *Az elrablás játéka*
4. *Tavaszi körtánc*
5. *A vetélkedő törzsek játéka*
6. *Az Agg bölcs bevonulása*
7. *A föld imádása (az Agg bölcs)*
8. *A föld tánca*

II. rész

1. *Előjáték*
2. *Fiatal lányok misztikus körei*
3. *A Kiválasztott dicsőítése*
4. *Az ősök megidézése*
5. *Az ősök szertartása*
6. *Áldozati tánc (a Kiválasztott)*

Christian Tetzlaff hegedű
Vezényel: **Keller András**

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR - zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészi játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is. A zenekar egyike Magyarország legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnemesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Balázs János, Takács-Nagy Gábor, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégszólístái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Plethnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

Johann Sebastian BACH – Igor STRAVINSKY Két prelúdium és fuga a Das Wohltemperierte Klavierből

VILLÁMOKOSÍTÓ

1. A jól temperált zongora 1722 és 1744 körül írott két kötetében Bach 24-24 prelúdiumot és fúgát komponált billentyűs hangszerre.
2. Stravinsky 1969-ben négy prelúdium–fuga párt hangszerelt át kamarazeneikarra, amelyekből ma az F-dúr (2. kötet) és a cisz-moll (1. kötet) szólal meg.
3. A prelúdium előjátékot jelent, a fuga pedig olyan műfaj, amelyben a szólamok a kánonhoz hasonlóan, de bonyolultabb szabályok alapján, eltolva mutatják be a témát.

Bach legendás sorozata minden billentyűs alaprepertoárjának része, a zenetanulás megkezdéséhez nélkülözhetetlen alkotása. A szerző, kihasználva, hogy a korábbi billentyűs hangszerekkel ellentétben, az egyenletes hangolásnak köszönhetően lehetségessé vált áthangolás nélkül bármilyen hangnemben játszani, minden félhangra komponált egy dúr és egy moll prelúdiumot és fúgát. (Majd bő húsz évvel később készített még egy sorozatot ugyanezen elv mentén.) Stravinsky nagy rajongója volt nemcsak Bachnak, de konkrétan *A jól temperált zongorának* is. Visszaemlékezések szerint minden reggelét Bach-fúgák zongorázásával indította, és 1971-es halála után is a cisz-moll fúgánál találták nyitva az első kötet kottáját a zongora kottatartóján. Úgy érezte, igazságtalan, hogy ezt a világmindenséget sűrítő zenét csak zongoristák szólaltathatják meg, ezért kiválasztott négy tételpárt, amelyből 1969-ben kamarazeneikari átíratot készített. De talán pontosabb lenne hangszerelésnek nevezni, hiszen – s ez egyszerre váratlan, és a Bach iránti tisztelet miatt logikus is – Stravinsky nem törekedett rá, hogy a maga képére formálja a barokk példakép zenéjét. Nem modernizált, nem variált, helyette fegyelmetten és precízen átültette Bach hangjait más hangszerekre. Célja a mesteri ellenpont-technika kihangsúlyozása, a bachi szólamvezetés hű átadása volt. Ugyanakkor a Czerny által szerkesztett 19. századi kiadás bizonyos előadói utasításait átvette, vagyis a barokk, a 19. és a 20. század különös egyvelegét hozta létre. A mű szakralitását, spiritualitását fokozza, hogy ezt tekintik Stravinsky utolsó befejezett művének. Az egyéni preferenciák alapján készült válogatásban a cisz-moll tételpár természetesen helyet kapott, de a második kötetből egyedülként kiválasztott F-dúr is, amely hangnemével és táncos jellegével izgalmas kontrasztot képez a cisz-mollal.

Isteni családfa

Induljunk ki Bachból, folytassuk Beethovennel, érintsük Brahmsot, és fejezzük be Bartókkal

„Isteni családfa”? Az mi? – kérdezheti bárki, aki valaha is súrolta a genealógiát, márpedig ez alól aligha létezik kivétel. A zenebarát számára ha családfa, akkor Bach. Micsoda terebélyes fa! Legalább kétszáz éves kiterjedéssel, dús ágakkal, levelekkel, terméssel, s valahol a tetején, közel az éghez, mintegy a családfa „zárókövéként” (ha lenne ilyen) a zenetörténet legnagyobb tekintélyű mestere, aki felett már valóban csak az Atya trónol, és barátságosan néz le az „ötödik evangélistára”. Tehát végül ez a családfa is isteni lett.

Batta András írását az Isteni családfáról a Concerto 2025/26-os évadmagazinjának 16. oldalán olvashatják.

Christian Tetzlaff

„Úgy látom, hogy zenészként a hitelesség nagy részét az adja, hogy kapcsolatot találjunk az érzelmeinkkel, és megtanuljuk, hogyan kezeljük őket. Néha a zene az, ami segít ebben a szembesülésben. A síráshoz hasonlóan ez mindig nagyobb elfogadást és jobb megküzdést eredményez számomra.”

© Giorgia Bertazzi

Ludwig van BEETHOVEN D-dúr hegedűverseny, op. 61

VILLÁMOKOSÍTÓ

- 1.** Bár korábban is írt már hegedűre és zenekarra, ez Beethoven egyetlen befejezett hegedűversenye.
- 2.** Mivel a háromtételes mű mintegy háromnegyed órás, csupán egy rövid darab tehető mellé, hogy beleférjen egy koncertfélidőbe.
- 3.** A hegedűverseny premierjét 1806-ban tartották a megrendelő, Franz Clement szőlőjával.

Beethoven, Brahms, Csajkovszkij, Stravinsky és Korngold – csak a legismertebbek azok közül, akik életük során mindössze egyetlen hegedűversenyt komponáltak, és azt az egyetlen D-dúrban. És ha hozzá vesszük Sibelius ugyancsak egyetlen, d-mollban írt hegedűversenyét is, akkor még erősebben kirajzolódik, milyen ikonikus a hegedű és a D-tonalitás közti kapcsolat. Bár Beethoven korábban belekezdett egy C-dúr hegedűversenybe is, végül a D-dúrban talált rá a megoldásra. Ebben a hangnemben ugyanis a hegedűs lubickolhat, hangszeréből gyakorlatilag bármit ki tud hozni. A D-dúr természetes, otthonos, kényelmes és ismerős. Ezenkívül Beethovennél mély és érzelmes is, no meg nehéz és újszerű – amiért kapott is a korabeli kritikusoktól... A közönség viszont rendkívül lelkesen fogadta a művet, amelyet azóta is gyakran „a hegedűversenyek fejedelme” névvel illetnek. A siker nyitja talán az volt, hogy a technikai kihívásokon túl a mű mély és érzelmes is lett, amivel könnyen együtt rezonál a hallgató. (A kedvező fogadtatás után Beethoven megpróbálta zongoraversennyé alakítani a darabot, de ez a kezdeményezés kútba esett: a mű zenei anyaga túlságosan hegedűszerű.) A kor híres hegedűművésze, Franz Clement rendszeresen ellenőrizte, miként halad az általa rendelt mű, és noha Beethoven határidőre elkészült, zenekari próbára már nem maradt idő, így szólista és zenekar az ősbemutatón találkozott először. A rendhagyó zenei elemek sora rögtön a szonátaformájú első tétel elején elkezdődik, hiszen váratlanul négy üstdobütés indítja a darabot. A második tételben aztán a szólista nem vesz részt a variációs téma bemutatásában, ami ugyancsak szokatlan megoldás. A darabot aztán rondófinálé zárja, amely itt-ott a vadászat hangulatát idéző hangzásokat foglal magában.

Johann Sebastian BACH – Luciano BERIO

A fúga művészete – Contrapunctus XIX

VILLÁMOKOSÍTÓ

1. A fúga művészete Bach közel nyolcvanperces, fúgákról szóló összegző alkotása, amelynek ma elhangzó utolsó tétele befejezetlen maradt.
2. Luciano Berio 2001-ben készítette el saját hangszerelését és befejezését a legendás tételhez.
3. A contrapunctus szó jelentése ellenpont, és jelen esetben a fúga műfajára, formájára utal.

Ahogy az Bach esetében már-már természetes, a szerző szinte minden művével tanított. A *fúga művészete* – amelynek címe jó eséllyel Bachtól származik – nevének megfelelően azt mutatja be, hányféleképpen lehet játszani az ellenpontozással, és fúgát írni. Egyszerű fúga, kettős fúga, tükör- és rákfordítás – a tételek mindenre mutatnak példát. Ráadásul Bach ugyanarra a témára építi valamennyi fúgáját, a tételek pedig nehézségi sorrendben követik egymást a legegyszerűbbtől a legösszetettebbig. A mű Bach halála miatt befejezetlenül maradt, és így is jelent meg 1751-ben. Pedig az utolsó tétel Bachot kíván: négyes fúgáról van szó, amelyben nemcsak az alaptéma jelenik meg, de többek közt a legendás B-A-C-H motívum is. Ez a torzóban maradt zenei bolyongás alaposan feladta a leckét az utókornak. Többen is nekiveselkedtek, hogy Fibonacci-számok bevetésével, más Bach-fúgák elemzésével vagy szabadabb kompozíciós hozzáállással befejezzék a tételt. A kérdést még bonyolultabbá teszi, hogy Bach nem határozta meg, hogy a négy szólamot milyen hangszerekre szánta. Ez persze egyúttal ki is nyitja a lehetőségek tárházát, amivel Luciano Berio örömmel élt. Az olasz szerző életművében számos átíratot és saját befejezést találunk. Előszeretettel nyúlt Beatles-lágerekhez, népdalokhoz vagy klasszikus kollégák alkotásaihoz, és megírta saját fináléját Puccini *Turandot*jához is. A Bach-mű Giuseppe Sinopoli olasz karmester emléke előtt tisztelgő zenekari változatában a széles fúvóskaré a főszerep (még szaxofonok is megjelennek a kottában), ami gyakran sötét, orgonaszzerű hangzást eredményez. Berio nem törekedett rá, hogy Bach stílusában fejezze be a tételt, inkább az ikonikus B-A-C-H hangok szimultán megszólalására futtatja ki a zenét. A fúvós atmoszféra és ez a „disszonáns ámen” egészen különös lebegést idéz elő.

Keller András

„A közösségi élmények nagyon meghatározók a társadalomban: amikor a Concerto muzikusaival közösen életre keltünk egy remekművet, az ehhez kapcsolódó érzések megtörténnek velünk, mindannyiunk élete benne van ebben a szülésben. Ezek a közös élmények a mi »csillagóráink«. Minél több emberrel tudjuk megosztani őket, annál jobb lesz a világunk.”

Igor STRAVINSKY

Tavaszi áldozat

VILLÁMOKOSÍTÓ

1. A balett a Szergej Gyagilev vezette világhírű párizsi Orosz Balett számára íródott, akárcsak korábban a Tűzmadár és a Petruska.
2. A mű a balettirodalom legnagyobb botrányát váltotta ki, amely – ha minden elterjedt részlete nem is igaz – nagyban hozzájárult későbbi népszerűségéhez.
3. Az 1913. május 29-én bemutatott darab alcíme: *Jelenetek a pogány Oroszországból.*

„Its crash, clash, cling, clang, bing, bang, bing?” – szól egy korabeli verses kritika egyik sora. Nem kell angolul érteni ahhoz, hogy érezzük, a vers írója nem volt elragadtatva Stravinsky *Tavaszi áldozatának* bemutatójától, és hogy kritikai észrevételei a zenében megjelenő durva hanghatásokat támadják. A cím első fele szép, madárcsicsergős asszociációkat hordoz, de az áldozat szó, valamint a mű alcíme sejtet valamit abból a vadságból és elementáris, ősi ösztönerőből, amely a zene sajátja. A mű egy afféle látomás útján született: „Képzetelemben ünnepélyes pogány szertartás jelent meg: bölcs öregek, körben ülve, egy magát halálba táncoló leányt figyelve. Feláldozták, hogy kiengeszteljék a tavasz istenét.” Csak próbáljuk meg beleképzelni magunkat a bő száz évvel ezelőtti, klasszikus baletthez szokott közönség helyébe: eleinte kavargó, különös teremtszene szól. Zajok, motívumtöredékek, lassú építkezés. A függöny azonban még nem gördült fel, úgyhogy van remény. De nem sokáig. Kiszámíthatatlan hangsúlyokkal berobban egy borzasztóan disszonáns akkord. És ha ez még nem lenne elég: Vaclav Nizsinszkij koreográfiája alapján a színpadon görnyedten, nyakatekert pozíciókban ugráló táncosokat látni. Ők volnának a fiatal lányok, a tavasz hírnökei. A barbár őserőhöz illően Stravinsky kevés hangból, népdalszerűen építi fel melódiáit. A folyamatos ismétlések a transzba esés felé vezetnek. Csakhogy ebből a közönség már nem kért: kiabáltak, paradicsomot dobáltak, amitől a táncosok nem hallották a zenét. Mindeközben Gyagilev a villanyt kapcsolgatva igyekezett rendet tenni – sikertelenül. Emlékezetes este lehetett. Pedig még csak ezután következett *Az elrablás játéka*, a *Tavaszi körtánc*, a *vetélkedő törzsek játéka*, *Az Agg bölcs bevonulása*, *A föld imádása*, *A föld tánca*, majd a *Fiatal lányok misztikus körei*, *A Kiválasztott dicsőítése*, *Az ősök megidézése és szertartása*, végül pedig az *Áldozati tánc*.

Műismertető: Mona Dániel

Igor Stravinsky

Fiatalkoromban általában távolságtartón viselkedett vele a magyar társadalom zenekedvelő rétege, noha 1963-ban felejthetetlenül vezényelte a *Zsoltárszimfóniát* az Erkel Színházban. Stravinsky sokáig „gyanús” volt Kodály és Bartók országában. Nevéhez nem kapcsolódott mozgalom vagy ideológia, nem akarta megváltani a „világot”, és botrányosan gyorsan váltogatta stílusait. Fokozta az idegenséget, hogy tartós lakhelyeit is cserélgette (szándékosan nem írom, hogy hazáját, mert az élete végéig Oroszország maradt). Huzamos ideig élt Svájcban, Franciaországban s végül az Egyesült Államokban. Persze hatása elvitathatatlan volt, elsősorban Bartókra s később más magyar komponistákra is. De Kodályt hidegen hagyta. Halála (és Kodály halála) után fedeztük föl – viharos élményként – a hetvenes években. Akkoriban jelent meg magyarul is Eric Walter White máig alapműnek számító könyve (*Stravinsky – A zeneszerző és művei*). Elkezdtek csodálni Stravinsky tükörképét. De melyiket? Kiderült, hogy nagyon is egységes életmű az övé, csak a megvilágítás változatos. A „mutatványos” sokféle maszkot használt.

(Részlet Batta András ismertetőjéből a *Concerto Budapest 2023/2024-es évadkönyvében*)

March 28, 2026 Saturday 19:30 Müpa

BACH / BEETHOVEN / STRAVINSKY // TETZLAFF / KELLER

J. S. BACH: Two Preludes and Fugues from Das Wohltemperierte Klavier
(arrangements by Stravinsky)

BEETHOVEN: Violin Concerto in D major, Op. 61

J. S. BACH: Contrapunctus XIX
(The Art of the Fugue, arrangement by Luciano Berio)

STRAVINSKY: The Rite of Spring

Christian Tetzlaff violin
Conductor: **András Keller**

This concert promises a programme that is not in the least bit conventional as German violinist Christian Tetzlaff returns to András Keller's ensemble to once again astonish everyone with his playing. This time, they will collaborate on Beethoven's Violin Concerto, one of the most revered pieces in the genre for any instrument, which will be bookended by two modern orchestral transcriptions of pieces by Bach. Contrapunctus XIX, from The Art of the Fugue, was given a new form at the turn of the millennium by the boldly experimental Luciano Berio, in memory of the conductor-composer Giuseppe Sinopoli, who died in 2001. By then in his twilight years, Igor Stravinsky took on arranging the preludes and fugues from Das Wohltemperierte Klavier for orchestra in 1969. We will then hear the Russian composer's masterpiece The Rite of Spring. Representing the earlier part of his career, it poses an imposing test of the abilities of both the conductor and the orchestra. After all, it was no less of an authority than the true maestro Herbert von Karajan who declared that conductors should only tackle this piece on stage when they are at the heights of the powers.

concerto
BUDAPEST

FAURÉ / RAVEL / SAINT-SAËNS //

Bavouzet /
Takács-Nagy

2026. április 12. /
vasárnap 19.30 /
Zeneakadémia

FAURÉ Masques et bergamasques, op. 112

RAVEL D-dúr zongoraverseny bal kézre, M. 82

SAINT-SAËNS 3. (c-moll, „Orgona”) szimfónia, op. 78

Jean-Efflam Bavouzet zongora

Mészáros Zsolt Máté orgona

Vezényel: **Takács-Nagy Gábor**

**concerto
BUDAPEST**

**BACH / MESSIAEN /
LIGETI / BEETHOVEN**

Horti / Láng / Kovácsházi /
Sebestyén / Kodály Kórus /
Keller

2026. május 14. /
csütörtök 19.30 / Müpa

J. S. BACH Fuga (2. Récercata)
a 6 voci (A „Day Musikalische Opfer”-ből,
A. Webern hangszerelésében) BWV 1079/5

MESSIAEN Les Offrandes oubliées

LIGETI Lux Aeterna

BEETHOVEN 9. szimfónia, op. 125

Horti Lilla szoprán, Láng Dorottya alt
Kovács házi István tenor, Sebestyén Miklós basszus
Kodály Kórus Debrecen
(karigazgató: Kocsis-Holper Zoltán)
Vezényel: Keller András

müpa
Budapest

Támogassa

**concerto
BUDAPEST**

**adójának 1%-ával
a Concerto Budapestet!**

A zenekar adószáma: **18312777-2-43**
(Concerto Akadémia Nonprofit Kft.)

concerto BUDAPEST

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.instagram.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://www.facebook.com/concerto_budapest)

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

mupa
Budapest

DEMJÁN SÁNDOR
ALAPÍTVÁNY